

หนทางสู่สันติภาพ บนโต๊ะเจรจา

วารสารรัฐสมิแล ฉบับนี้อาจดูมีบุคคลิกที่แตกต่างจากหลายฉบับที่ผ่านมา ๗ มา ด้วยเหตุที่เรามีเรื่องจากปกเป็นเรื่อง “ตามกระแส” ถึง 2 เรื่องด้วยกันที่สำคัญ ทั้ง 2 เรื่อง พุดถึงเรื่องเดียวกันนั่นก็คือ วงศ์มิมของการ “เจรจาเพื่อสันติภาพ” ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

อาจจะถูกตั้งข้อสงสัยได้ว่า วารสารราย 3 เดือน เหมาะหรือไม่ที่จะเดินเรื่องตามกระแสข่าวที่โอบเจียวยาวรวดเร็วรายวัน

แต่เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยืดเยื้อมาจนถึงปัจจุบันก็ครบรอบ 1 ทศวรรษไปแล้ว ข่าวรายวันก็เหมาะสมแก่การติดตามในแง่ของ “ตะกอนข่าว” ซึ่งนอนกันอยู่ลึกใต้ใฝ้อันฉาบฉวยโอบเจียวยของ

สถานการณ์อันร้อนแรงซึ่งสามารถเสฟได้จาก จอโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือนิตยสาร พิมพ์ ตลอดจนหน้าอินเทอร์เน็ต

เมื่อผนวกกับแนวโน้มของการเจรจากับ ฮัสซัน ตอยิบ แห่ง BRN ได้รับการตอบรับจากสังคม โดยเฉพาะในหมู่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างดี และกระแสของการส่งเสริม/สนับสนุนการหาทางออกอย่างสันติวิธีของกลุ่มประชาสังคมชายแดนใต้ ทั้งผู้สื่อข่าว นักวิชาการ เอ็นจีโอ นักเขียน ฯลฯ ในนามของ “สันติสนทนา” หรือ peace talk ซึ่งนำเสนอโดยนักวิชาการก่อนหน้าการเปิดตัวของ ฮัสซัน ตอยิบ ในนามของตัวแทน BRN ไม่นานนัก

หนทางสู่สันติภาพบนโต๊ะเจรจาจึงกลายเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ และทุกคนคาดหวังมากยิ่งขึ้น

เดือนรอมฎอนที่ผ่านมาดูเหมือนเป็นสังหรณ์ที่ดีไม่น้อยในผลสัมฤทธิ์เบื้องต้นของการเจรจา อันเป็นที่เปิดเผย ถ้าหากตะกอนแห่งความไม่ไว้วางใจระหว่างกันจะไม่ถูกกวาดขึ้นเสียก่อนในช่วงปลายเดือนอันศักดิ์สิทธิ์นี้ เมื่ออิหม่ามยะโก๊ป หุร่ายเมณี โต๊ะอิหม่ามมัศยิดกลางปัตตานีถูกยิงเสียชีวิตระหว่างไปซื้อกับข้าวเพื่อเตรียมละศีลอด

อย่างไรก็ตาม ทุกฝ่ายก็คาดหวังว่าสันติสนทนาจะเกิดขึ้นต่อไป การเจรจาดูเหมือนจะเดินหน้า เพราะมันได้ดำเนินมาแล้วอย่างยาวนาน

ก่อนหน้าการปรากฏตัวของตัวแทน BRN บนโต๊ะเจรจาในมาเลเซีย นั้น เคยมีข่าวคราวเกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ ว่ารัฐบาลไทยสมัยต่าง ๆ ส่งตัวแทนไปพูดคุยกับตัวแทนขบวนการหลายนาม ทว่าทุกครั้งที่เป็นข่าวอื้อฉาว ก็มักจะได้รับ การปฏิเสธจากผู้เกี่ยวข้อง

น้ำหนักการปฏิเสธดูน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นเมื่อมีเจ้าหน้าที่จากประเทศที่เป็นสนามเจรจาออกมาปฏิเสธด้วยอย่างแข็งขัน อย่างเช่น กรณีประเทศอินโดนีเซีย เมื่อ พ.ศ.2551

อย่างไรก็ตาม สำนักข่าวของทางการบางแห่งระบุว่า การเจรจานั้นเกิดขึ้นนับตั้งแต่ 10 ปีก่อนเกิดเหตุรุนแรงเมื่อ พ.ศ.2547 ด้วยซ้ำไป มีตัวเลขด้วยว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 มา การเจรจาดำเนินมาแล้วทั้งสิ้นถึง 17 ครั้ง

บางที ความรุนแรงของเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นอาจจะเป็น “บทสนทนา” ที่บางฝ่ายไม่สามารถ “พูด” บทโต๊ะได้

หลายฝ่ายเข้าใจได้ว่า สำหรับทางการ การปฏิเสธว่าไม่มีการเจรจาอาจถือเป็น “ยุทธวิธี

ของการเจรจา” อย่างหนึ่ง และนั่นย่อมทำให้ฝ่ายหนึ่งเป็นต่อ และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นรอง

บางที การที่การเจรจาดับไฟได้ไม่เคยได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการก่อน 28 กุมภาพันธ์ 2556 อาจจะแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นในความเป็นต่อของทางการ จนกระทั่งเมื่อถึงจุด ๆ หนึ่งที่เรารู้สึกเสียใจมากมายจนหมดน้ำตาที่จะจ้ำให้ หมัดหัวใจที่จะร้าวรานแล้ว เราจึงได้ยอมรับความเชื่อมั่นที่พลาดไปนั้น

และแล้ว “ตัวตน” ของขบวนการก็ได้ปรากฏ

สังคมได้รู้ว่าสงครามเกิดขึ้นระหว่างใครกับใคร และวาทกรรมอะไรที่ผลักดันอยู่เบื้องหลังนั้น

สังคมได้รู้ได้เห็น และได้ยินว่า ชีวิต จิตใจ และความปรารถนาของฝ่ายขบวนการนั้นคืออะไร หลังจากที่บางส่วนของสังคมนี้เคยคาดเดาวิเคราะห์/วิพากษ์กันอย่างคึกคัก ทั้งที่ ทั้งผว ทั้งกล้า และหวาดกลัว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะปรากฏออกมาสู่สาธารณะอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ แต่ข้อมูลเรื่องการเจรจาทั้งหมดนั้นล้วนแล้วแต่มีนัยยะที่น่าสนใจประการหนึ่ง นั่นก็คือ มันแสดงให้เห็นว่า “ทุกฝ่ายล้วนแล้วแต่ต้องการสันติ”

ทั้งฝ่ายรัฐ และฝ่ายขบวนการ อยากจบสงครามขัดแย้งอันยาวนานนี้บนโต๊ะเจรจา

“รูสมิแล” ฉบับนี้จึงได้ย้อนรอยให้เห็นว่าในช่วง 1 ทศวรรษมานี้ ทั้งฝ่ายรัฐและขบวนการมีความพยายามอย่างยิ่งในการที่จะจบความรุนแรง นับเป็นความพยายามที่น่าสยดสยองอย่างยิ่ง แม้เราจะยังไม่รู้ว่ามันจะสำเร็จลงได้เมื่อไหร่ก็ตาม. *ปัฐม ๑๑*